

CITY DREAMERS

Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

Kurátoři: Michal a Zdena Kolečkovi

Umělci: Jiří Černický (CZ); Vlasta Delimar (HR); Richard Fajnor (CZ); Pavel Frič & Lukáš Müller (CZ); Igor Grubić (HR); Barbora Klímová (CZ); Eva Kořátková (CZ); Jiří Kovanda (CZ); Kurt & Plasto (BiH); Ládví (CZ); Lucas Lenglet (NL); Petr Lysáček (CZ); Martin Mrázik & Eva Mráziková (CZ); raumlabor (DE); reinigungsgesellschaft (DE); Tomáš Vaněk (CZ)

Galerie Emila Filly v Ústí nad Labem

Budova SCHIFR-AC, s.r.o. v areálu

bývalé Severočeské armaturky.

Jateční 1588/49

400 01 Ústí nad Labem

Czech Republic

<http://www.gef.cz/>

Termín: 24. 2. – 2. 4. 2010

Výstava *City Dreamers* představuje pokračování dlouholetých snah Fakulty umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a Galerie Emila Filly v Ústí nad Labem o prezentaci uměleckých intervencí do urbánního prostoru ekologicky i sociálně poznamenané průmyslové aglomerace podkrušnohorského regionu – významné součástí bývalých Sudet. Výstava *City Dreamers* svým charakterem volně navazuje na předcházející mezinárodní projekty *Public District* (1999) a *Public Dreams* (2003). Výstava *City Dreamers* je součástí uměleckého a výzkumného projektu *The Art of Urban Intervention* (2009-2011), který propojuje aktivity institucí < rotor > association for contemporary art Graz, Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, [BLOK]- Local Base for Cultural Refreshment Zagreb, The Blue House Foundation Amsterdam, Institute of Contemporary Art Sofia a NABA- New Academy of Fine Arts Milano. Projekt *The Art of Urban Intervention* je podpořen programem Evropské unie KULTURA.

Výstava *City Dreamers* si klade za cíl předvést ústeckému publiku rozmanité přístupy k fenoménu „veřejného prostoru“ a také modelové typy uměleckých intervencí do urbánního prostředí. Přehlídka je zaměřena na prezentaci výjimečných v minulosti již prezentovaných projektů, které jsou inovované a adaptované pro podmínky Galerie Emila Filly; v některých případech bude vystavena pouze jejich původní obrazová dokumentace či videoprezentace.

V konkrétní rovině se kurátoři pokoušejí evokovat atmosféru subkulturní sounáležitosti městských rezidentů, respective zachytit či přímo vyvolat process (sebe)identifikace s postindustriální urbánní societou a primárně nepříznivým okolím. V některých dílech je čitelná místy až proklamativní potřeba individualizace skupiny a nostalgická touha po mýtizaci a transcendenci životního příběhu, v jiných zase personifikace a vizualita angažovaných politických proklamací i vytvoření sociálních vazeb k devastované lokalitě.

Jiří Černický předkládá ústeckému publiku téměř zapomenuté záznamy akcí, které se uskutečnily na počátku devadesátých let 20. století. S odsupem dvou desítek let restauroval, v některých momentech takřka rekonstruoval obrazové stopy, které byly pořízeny v prostředí chabařovického dolu, ve snaze vyvolat autentické pocity obyvatele města, do jehož okolí se zahryzávají neúprosně postupující velkorypadla. Existenciální přežívání lidských bytostí, fungování degradované na zautomatizované plnění biologických potřeb a na očekávání nepřicházející katarze je naplno obsaženo v autorově projektu „Největší grafika na světě“, stejně jako v naturalistické bytové performanci.

Vlasta Delimar vstupuje v póze pohanské bohyně a v monumentalitě lidské nahoty do exteriérů chorvatské metropole. Na první pohled nepatřičně atakuje divákův přirozený ostych a v neoddiskutovatelné snaze rozbít zažitá stereotypy týkající se vztahové dominance a osobní svobody vítězoslavně přehlíží své publikum ze hřbetu ušlechtilého koně a boří mýty o postavení ženy v tradiční společnosti.

S motivem permanentního napětí, které se pro euroatlantickou civilizaci stává danností, pracuje **Richard Fajnor**. V nápodobě chování skutečných stratégů a zastánců „tradičních hodnot“ dohlíží autor oděný v uniformě z okna zastaralého automobilu socialistické provenience na pořádek v okolí. Upnutý na pozorování místa, v němž se nic neodehrává, se sám stává tragikomickou loutkou, obrazem toho, jak velká část obecně spasitelských proklamací a zbytných vojenských zásahů mění paradigmatu dějin.

Public-artový project připravila pro veřejné prostory ústeckých Předlic dvojice grafiků **Pavel Frič & Lukáš Müller**. V sérii sítotiskových plakátů varují témata, která odrážejí tíživou situaci tohoto předměstí, především aktuální problematiku prolomení těžebních limitů a narůstajícího zadlužování obyvatel v sociálně tíživé situaci.

Igor Grubić reflektuje postjugoslávskou realitu formou lehce potměšilé, ovšem vysoce sofistikované glosy, v jejímž rámci vytvářel během jednoho roku každodenní

intimní rituály. Jeho mikroanarchistické vize jsou svou podstatou založeny na intervencích autora do veřejných prostranství, velmi často monumentů předcházejících politických epoch.

Osudem a pamětí lokality, demonstrováných na odkrývání původu vybraných brněnských vil, se ve svém projektu zabývá **Barbora Klímová**. Stavby se pro ni stávají především nositelem frustrací, nadějí, energetickým nábojem i reflexní plochou lidských osudů. Snaží se na ně aplikovat personifikační postupy, a tak se pro ni stavby přirozeně stávají srozumitelným poselstvím.

Eva Kotátková obývá prostor galerie nakumulovanými vizuálními odkazy, vzkazy a vzpomínkami. Pomocí drobných náznaků mobilizuje a aktivizuje kolektivní paměť publika a vyvolává potřebu sociální komunikace. Podobné postupy a komunikační strategie volí i performer **Jiří Kovanda**. Něžně půvabným gestem vybízí kolemjdoucí, aby jej "políbili" přes skleněnou stěnu oddělující umělce od publika.

Bosenská autorská dvojice **Kurt & Plasto** připravila jednu z mnoha doprovodných public-artových realizací. Jejich série billboardů je založena na parafrázi světových reklamních kampaní, stejně jako na otázce dodržování autorských práv v éře informatiky.

Různými způsoby socializačních aktivit realizovaných v prostoru pražského sídliště **Ládví** (odstraňování neestetických reklamních poutačů, prostřihávání městské zeleně či vysazování nových stromků) se na české umělecké scéně zviditelnila stejnojmenná umělecká skupina, která uplatňuje především diverzní a participatorní, ale i otevřeně aktivistické strategie.

Lucas Lenglet se zabývá osudem jedinců žijících pod diktátem politického režimu. Tento nizozemský umělec přenesl z berlínského náměstí Rosy Luxemburgové, pojmenovaného po německé levicové intelektuálce, marxistické teoretičce a spoluzakladatelce Německé komunistické strany, několikametrovou rudou voliéru se živými andulkami. Ta se pro něj (i pro diváky) stává podobenstvím o společenských řádech a životě ve specifických politických podmínkách.

Ostravský umělec **Petr Lysáček**, na rozdíl od výše zmíněné skupiny Ládví, neexpanduje do městského prostoru, ale naopak: z fotografie nalezené na chodníku rekonstruuje příběh jejích aktérů a dosazuje je do smyšleného sociálního rámce. Ostrava, stejně jako Ústí nad Labem, patří do oblasti bývalých Sudet.

Martin & Eva Mrázikovi se v billboardovém projektu zabývají absurdní xenofobií a obavami ze ztráty nemovitostí nabytých v rámci poválečných majetkových akvizic, které byly důsledkem odsunu německých obyvatel z českého pohraničí – Sudet.

Berlínská architektonická skupina **Raumlabor** přetváří opomíjené lokality v místa doslova nabitá pozitivní energií. Minimalistickými postupy – rozlehlými nafukovacími vaky – buduje dočasné koncertní či taneční sály; vyzývá publikum k přímé participaci

na vytvoření společného díla nebo nabízí materiál k sestavení křesílka, které si šikovný návštěvník výstavy může odnést domů.

Další německá umělecká skupina **reinigungsgesellschaft** na výstavě prezentuje project vytvořený v americkém Columbusu, kde v loňském roce zrekonstruovala demonstraci spojenou s pádem komunismu v bývalé NDR.

Výčet participujících umělců uzavírá **Tomáš Vaněk**, jeden ze čtyř zastoupených vítězů Ceny Jindřicha Calupeckého, který předvádí další ze svých participů – fiktivních architektonických detailů, které vytvořil sprejem přímo na galerijní zed', a rovněž předkládá dokumentaci několika předcházejících projektů ve veřejném prostoru.

Výstava *City Dreamers* je jakýmsi předkrmem, který přitáhne divákovu pozornost a přichystá jeho mysl k participaci na nových public-artových projektech. Ty budou postupně v rámci programu *The Art of Urban Intervention* realizovány v Ústí nad Labem – Předlicích od května roku 2010 do dubna roku 2011.

The Art of Urban Intervention

Inovativní projekt připravený renomovanými institucemi, jejichž předcházející aktivity garantují vysokou úroveň výstupů. Projekt propojí oblasti výzkumu, produkce uměleckých děl, reflexe současného evropského umění a sociálního života.

Ze své podstaty se soustředí zejména na oblast umění ve veřejném prostoru, otevírání nepřírodně uzavřených komunit v suburbánních lokalitách vybraných měst (socializace bezprostředního okolí nefungujících celků – práce s fenoménem „sousedství“).

Projekt si klade za cíl vytvořit výjimečnou, komunikativní platformu se silnou sociální dimenzí, která adresně propojí rámce současného umění a sociálních sfér, a přispěje k narušení procesů „desolidarizace“.

Klade si otázku, jakou roli může umění sehrávat v urbanistickém plánování, veřejném životě, předcházení exkomunikace (z různých důvodů) i v participaci na aktivní politice. Vytváří iniciační rámec pro spolupráci evropských univerzit, významných neziskových organizací, s městskou samosprávou i obyvateli daných lokalit.

Projekt nahlíží perspektivu období společenské transformace - dokumentarizuje sociální klima, které analyzuje z dějinného, kulturního i estetického úhlu pohledu. Zabývá se např. otázkou minorit (život v sociálním ghettu), gender (např. fenoménem „zelené vdovy“ v nově vzniklých rezidenčních čtvrtích), životních podmínek jakkoliv znevýhodněných jedinců, kritikou dosavadního systému veřejné správy. Zejména se však zaobírá možnou proměnou původně industriální oblasti v kulturní centrum a residenční zónu volně dosažitelnou z univerzitního kampusu, přičemž využívá

koncept „alternative place making“ - ve smyslu skutečně aktivního soužití a vzájemné tolerance i vytváření pozitivního vztahu k dané lokalitě.

Projekt je založen na spolupráci mezi evropskými univerzitami v oblasti výzkumu a vývoje, i v oblasti mezinárodní kulturní výměny. Metodologický rámec projektu a míra vzájemné spolupráce zúčastněných institucí vycházejí z přirozené podstaty tohoto projektu a odrážejí enormní zájem obyvatel regionu participovat na duchovních/nemateriálních standardech životní úrovně evropské komunity. Vnímá lokální identitu v souvislosti s její základní funkcí spočívající ve schopnosti vytvářet autentický a tautologický odraz jedinečnosti a sociálního rámce.

Základní témata projektu *The Art of Urban Intervention* v Ústí nad Labem:

1. *Nefunkčnost šedivého snu* – revize panelového domu coby ideální nízkonákladové bytové jednotky; komunita sídliště; socialistická výstavba; změna životních standardů; vzednutí nostalgie po socialistickém rovnostářství; umělecké intervence; dokumentace

2. *Suburbánní ghett a život nad (sociální) propastí* – sociální exkomunikace; gentryfikace; kulturní integrace; umělecká intervence; vzájemná komunikace; reflexe prvků sociální nestability a násilí; kritika rasismu; multikulturalismus

3. *Sociální potenciál a estetické kvality industriálních zón* – s důrazem kladeným na lokalitu Ústí nad Labem – Předlice, část města s bohatou industriální tradicí (industriální celky budované na přelomu 19. a 20. století). Klima této čtvrti prošlo významnou proměnou ovlivněnou odsunem původního německého obyvatelstva po II. světové válce, intenzivní důlní činností a ekologickou exploatací organizovanou komunistickým režimem i bolestnou sociální transformací po roce 1989. Všechny tyto procesy vyústily až do vzniků heterogenní urbánní atmosféry provázené řadou sociálních defektů a deviací, která však nabízí otevřenou strukturu pro umělecké intervence a socio-kulturní participaci.

Projekt *The Art of Urban Intervention* je realizován těmito institucemi:

< rotor > association for contemporary art Graz, Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, [BLOK]- Local Base for Cultural Refreshment Zagreb, The Blue House Foundation Amsterdam, Institute of Contemporary Art Sofia, NABA- New Academy of Fine Arts Milano.

Projekt *The Art of Urban Intervention* je podpořen programem Evropské unie KULTURA.

Fakulta umění a designu
Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Pasteurova 9
400 96 Ústí nad Labem
E-mail: zdena.koleckova@ujep.cz
Tel.: ++ 420 475 285 122
www.fud.ujep.cz